

Organizacja leczenia gruźlicy w Kotlinie Jeleniogórskiej w latach 1945 – 1975

- 1900** – otwarcie Domu Ozdrowieńców w Kowarach Dolnych dla 201 kobiet
- 1902** – budowa sanatorium *Wysoka Łąka* dla leczenia zachowawczego gruźlicy zamkniętej
- 1912 – 1914** – budowa sanatorium *Bukowiec* dla leczenia gruźlicy otwartej
- 1937 - 1938** – budowa sali operacyjnej sanatorium *Bukowiec*
- 1945** V – przejęcie sanatoriów przez administrację polską
- VI – dr Bolesław Bartenbach z czterdziestoosobową grupą wojskowych i powstańców z obozów jenieckich (m.in. z Zeithain) przybywa do *Bukowca* na leczenie
- VII – dr Jadwiga Dąbrowska przywozi stu chorych ze szpitala powstańczego w Konstancinie i z Łodzi do sanatorium w Krzyżatce (obecnie Kowary), wówczas był to szpital
– dr Jadwiga Dąbrowska uruchamia poradnię przeciwgruźliczą w Kowarach
- VIII – przybywa pierwszy mianowany dyrektor dr Stanisław Wąsowicz (ur.30.XI.1896 Siedlce, dyplom 1921 w Krakowie), sanatoria otrzymują nazwę „Państwowy Instytut Przeciwgruźliczy Zeylandowo w Krzyżatce”
- 11.VIII – pierwszy zabieg przecinania zrostów opłucnowych u polskiego pacjenta
- XI – przybywa dr Stefan Warszawski, późniejszy torakochirurg i ordynator *Bukowca*
- XII – zmiana nazwy na „Zakłady Leczenia Gruźlicy w Krzyżatce”, jest już dziesięciu polskich lekarzy, w tym dr Michał Jagodowski
– zorganizowanie pierwszego towarzystwa lekarskiego w Kotlinie Jeleniogórskiej, będącego oddziałem Polskiego Towarzystwa Badań Naukowych nad Gruźlicą
– dyrektorem Zakładów zostaje dr Lesław Węgrzynowski (ur. 15.X.1885 Rohatyń, dyplom 1910 we Lwowie)
- 1946** I – włączenie sanatorium kostno-stawowego w Kamiennej Górze do zakładów Leczenia Gruźlicy w Krzyżatce
- 27.III – pierwsza torakoplastyka wykonana przez polskiego lekarza
- X – dr Jerzy Łyżniewski organizuje sanatorium dla ozdrowieńców w Twardowie (obecnie Górzynie), pierwszego zakładu rehabilitacji pracą w Polsce
– zakłady przejmuje Zarząd Uzdrawisk Dolnośląskich w Solicach Zdrój (obecnie Szczawno Zdrój)
– zorganizowano pierwszy po wojnie Zjazd Dyrektorów Sanatoriów o charakterze społecznym
- 1947** I – Zakłady przejmuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych i otrzymują one nazwę „Zakłady Leczenia Gruźlicy w Bukowcu koło Kowar”
- IV – dr Ryszard Raczyński organizuje sanatorium przeciwgruźliczego PKP w Szklarskiej Porębie Dolnej, montuje nowy aparat rentgenowski
– ubezpieczalnia Społeczna miasta Częstochowy przekazuje ZUS sanatorium przeciwgruźlicze w Szklarskiej Porębie (obecnie nr 1) na 110 łóżek, a dyrekturę obejmuje dr Zdzisław Popławski

- VII – kierownictwo chirurgiczne *Bukowca* obejmuje dr Kazimierz Debicki (ur. 28.X.1900 Iwaszkowice na Podolu, dyplom 1925 w Warszawie) powołany we wrześniu 1948 roku na Katedrę Chirurgii Akademii Medycznej w Gdańsku
- dyrektorem Zakładów zostaje dr Romuald Pajerski (ur. 22.VIII.1903 Batowice, dyplom 1930 w Krakowie)
- dr Włodzimierz Zarębowski organizuje sanatorium przeciwgruźlicze Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego *Korczakowo* w Barcinku, na 120 łóżek, z salą operacyjną
- 1947 – 1948** – rozwój nowoczesnej techniki operacyjnej w Bukowcu
- 1948** III – dr Mieczysław Łoziński wspólnie z Ludwikiem Hanszem organizuje w Karpaczu prewentorium *Świetlana Góra* na 125 łóżek, które wchodzi w skład Zakładów Leczenia Gruźlicy w Bukowcu
- włączenie do Zespołu domu wczasów przeciwgruźliczych w Sosnowce Górnej
- rozpoczyna działalność poradnia przeciwgruźlicza w Jeleniej Górze w budynku narożnym przy (obecnej) ulicy Wolności i Skłodowskiej-Curie, pod kierownictwem dr Natana Trachtenherca (ur. 10.X.1910)
- XI – rozpoczyna działalność poradnia przeciwgruźlicza w Cieplicach Śląskich Zdrój pod kierownictwem dr Zbigniewa Głowackiego
- dyrektorem Zakładów zostaje dr Jarosław Śluzar (ur. 29.IV.1901 Bucyki, dyplom 1930 w Poznaniu)
- usamodzielnia się Sanatorium Gruźlicy Kostnostawowej w Kamiennej Górze
- 1949** – przeniesienie biura dyrekcji Zakładów do budynku w Kowarach
- V-VI – dr Edmund Stanowski (?) organizuje sanatorium przeciwgruźlicze w Gryfowie Śląskim
- 1.VI – dyrektorem Zakładów zostaje dr Bronisław Wagner (ur.18.VII.1896 Warszawa, dyplom 1926 w Warszawie)
- ilość łóżek w *Wysokiej Łące* wzrasta do 300
- dr Maria Kumuniecka organizuje prewentorium *Zarzecze* w Karpaczu na 100 łóżek, które w następnym roku zmienia w sanatorium przeciwgruźlicze
- 1950** – dr Edward Krotkiewski organizuje szpital przeciwgruźliczy w Mysłakowicach w budynku szpitala wenerologicznego
- dr Maurycy Grynszpan przenosi poradnię przeciwgruźliczą w Jeleniej Górze na ulicę Grottgera 7, kierownikiem zostaje dr Danuta Dąbkowska
- IX – powstaje Państwowy Zespół Prewentoryjny w Szklarskiej Porębie na 300 łóżek oraz prewentorium w Miłkowie na zboczu Grabowca na 120 łóżek i prewentorium *Elektra* w Karpaczu na 60 łóżek
- Zespół Sanatoriów Przewentoryjnych w Kowarach przechodzi na budżet centralny
- zamknięcie oddziału rehabilitacji w Górzycu
- w budynku szpitala ortopedycznego w Szklarskiej Porębie Górnej organizuje się Sanatorium Przewentoryjne nr 2 na 140 łóżek, dyrektorem zostaje dr Mieczysław Juchniewicz, późniejszy dyrektor Instytutu Gruźlicy w Warszawie

- 1951** – dr Henryk Kaczyński organizuje sanatorium w Ściegnach na 120 łóżek
- IX – organizacja sanatorium dla ozdrowieńców w Sosnowce Górnej na 40 łóżek
- Konstanty Łazarkiewicz (1900-1972) dla Wojewódzkiej Przychodni Przeciwgruźliczej we Wrocławiu organizuje prewentorium *Rozdroże Izerskie* na 80 łóżek
- poradnia przeciwgruźlicza w Jeleniej Górze otwiera oddział 20-łóżkowy
- 1952-1955** – wprowadzenie leczenia przeciwprątkowego
- 1955** VII – dr Teresa Grzegorzczak-Skibińska organizuje *NIL* - sanatorium przeciwgruźlicze dla małych dzieci w Karpaczu
- 30.VI – wprowadzenie resekcji tkanki płucnej w *Bukowcu*
- IX – Ogólnopolski Zjazd Dyrektorów Sanatoriów Przeciwgruźliczych w nowo otwartym Domu Kultury w Kowarach
- 1964** – wicedyrektorem do spraw lecznictwa zostaje dr Stefan Warszawski
- 1967** I – otwarcie Centralnego Laboratorium Bakteriologicznego w Kowarach
- 31.I – odejście na emeryturę dr Bronisława Wagnera ze stanowiska dyrektora Zespołu, dyrektorem zostaje dr Zbigniew Marczyński (ur. 23.V.1924 Łódź, dyplom 1951 w Łodzi)
- VII – reorganizacja Zespołu, podział na trzy jednostki organizacyjne: Państwowe Sanatorium Przeciwgruźlicze w Kowarach, Państwowe Sanatorium Przeciwgruźlicze w Szklarskiej Porębie i Państwowe Sanatorium Przeciwgruźlicze dla Dzieci w Karpaczu
- 1968** 1.I – włączenie szpitala przeciwgruźliczego w Mysłakowicach do Państwowego Sanatorium Przeciwgruźliczego w Kowarach
- II – wicedyrektorem do spraw lecznictwa zostaje dr Danuta Dąbkowska
- 1972** 22.IX – zmiana oddziału torakochirurgicznego w sanatorium *Bukowiec* na oddział chirurgii ogólnej
- 1974** 1.VII – dyrektorem Państwowego Sanatorium Przeciwgruźliczego w Kowarach zostaje dr Alina Sienkiewicz-Wodoklis (ur. 8.VII.1923 głębokie na Wołyniu, dyplom 1951 we Wrocławiu), dotychczasowy kierownik Powiatowej Poradni Przeciwgruźliczej w Jeleniej Górze
- 1975** 1.XI – w wyniku reorganizacji administracji kraju powołanie Specjalistycznego Zespołu Gruźlicy i Chorób Płuc w Jeleniej Górze, w składzie: Sanatorium w Kowarach (wraz z *Wysoką Łąką* i *Bukowcem*), Sanatorium w Szklarskiej Porębie, Szpital w Bolkowie oraz Wojewódzka Przychodnia Gruźlicy i Chorób Płuc w Jeleniej Górze

Opracowanie: Teresa Grzegorzczak-Skibińska, 1975 r.